

ICTM: Iz Avstralije čez Kanado v Slovenijo



Marsikateri glasbeni pedagog se zaveda, da je sodobna etnomuzikologija z značilno širokim znanstvenim interesom do glasbe kot do vsečloveškega pojava in z odprtostjo do različnih glasb sveta in njihovih raznovrstnih sociokulturnih ozadij pomemben vir navdiha za vzgojo in izobraževanje in da je - vsaj posredno - bistveno prispevala in še naprej prispeva k prilju-

bljenosti glasbe na vseh stopnjah šolanja. Temu v prid pričajo tako konference in publikacije vodilnih mednarodnih združenj glasbenih pedagogov (ISME, MENC) kot tudi strokovna izhodišča in dela nekaterih vrhunskih glasbenih pedagoginj, npr. Patricie Shehan Campbell v svetovnem ter Albince Pesek v slovenskem prostoru. Etnomuzikološki kotichek v tej številki revije *Glasba v šoli in vrtcu* je namenjen predstavitvi pomembnih dejavnikov, ki bodo v naslednjem štiriletnem obdobju pospešeno krepili dragocene povezave med etnomuzikologijo in glasbeno pedagogiko na Slovenskem in širše. Osnovni podatki so predstavljeni v obliki odgovorov na šest vprašanj.

KAJ: Mednarodno združenje za tradicijsko glasbo - *International Council for Traditional Music* (ICTM) je vodilno svetovno združenje v etnomuzikološki stroki, ustanovljeno leta 1947 v Londonu, ki skrbi za študij, izvajanje in dokumentiranje glasbe, plesa in drugih uprizoritvenih umetnosti. Je nevladna organizacija v formalnem konsultativnem odnosu z UNESCO-m.

KJE: Po letih bivanja v Veliki Britaniji je združenje domovalo na prestižnih univerzah v Kanadi, ZDA in Avstraliji. Če se omejimo samo na zadnje desetletje, je sekretariat združenja bival na univerzah Columbia (New York), UCLA (Los Angeles) in Australian National University (Canberra).

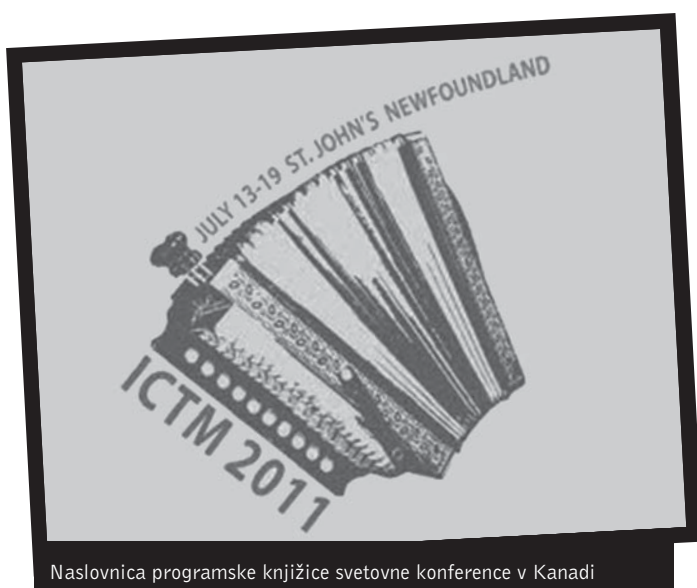
KDAJ: Na 41. svetovni konferenci združenja, ki je med 13. in 19. julijem 2011 potekala na univerzi Memorial v St. John'su (New Foundland, Kanada) je Oddelek za muzikologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani tudi uradno postal gostitelj združenja za obdobje med julijem 2011 in julijem 2015 in na ta način dobil čudovito darilo za svoj 50. rojstni dan.

KDO: Za uspešno delovanje združenja bova skrbela prof. dr. Svanibor Pettan, vodja katedre za etnomuzikologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani in hkrati generalni sekretar združenja, ter Carlos Yoder, izvršilni asistent in mednarodni koordinator za članstvo.

KAKO: Združenje smo neposredno pred selitvijo sekretariata iz Canberre v Ljubljano registrirali v soglasju s slovensko zakonodajo. Slovenija je prva država gostiteljica, v kateri angleščina ni ne uradni jezik administracije in ne dominantni jezik komuniciranja. Je prva država gostiteljica, ki sodi v slovanski svet.

ZAKAJ: Slovenija bo v času štiriletnega mandata center etnomuzikološkega sveta. To nedvomno prinaša nove priložnosti, ugled in napredek v naše akademsko in širše življenjsko okolje. Že 4. simpozij Oddelka za muzikologijo FF UL *Stiki med tradicijsko glasbo in plesom ter evropsko glasbeno kulturo v različnih okoljih in obdobjih*, s katerim smo med 25. in 28. avgustom 2011 zaznamovali prihod ICTM v Ljubljano, je nakazal veliko dobrega za naš prostor. Več podatkov o ICTM lahko najdete na spletnem naslovu www.ictmusic.org.

41. svetovna konferenca ICTM, St. John's – Kanada, 13. - 19. 7. 2011



Naslovnica programske knjižice svetovne konference v Kanadi

ICTM sem še od študentskih dni v zgodnjih osemdesetih letih prejšnjega stoletja doživljal kot ključno povezavo s svetom

etnomuzikologije, s temami in pristopi, ki so bili bistveno bolj raznovrstni od tistih, ki sem jim bil priča v takratni Jugoslaviji. Prav upoštevanje in čaščenje znanstvene pluralnosti še naprej priteguje k skupni ICTM-ovi mizi etnomuzikologe in etnokozeologe z vsega sveta, ki na rednih znanstvenih srečanjih (svetovne konference, simpoziji študijskih skupin, kolokviji) ter s pomočjo publikacij (*Yearbook for Traditional Music*, *Bulletin of the ICTM*) in spletne strani združenja (www.ictmusic.org), medsebojno komunicirajo in zagotavljajo višanje ravni tako lastnih raziskovalnih dognanj kot tudi dosežkov stroke v celoti.

Svetovna konferenca v Kanadi vsekakor sodi med velike po obsegu in vrhunske glede na organizacijske razsežnosti. Med več kot tisoč udeleženci, tako znanstveniki kot tudi nastopajočimi glasbeniki na spremljajočem festivalu z naslovom *Soundshift*, je bilo možno zaznati posameznike in skupine z vsega sveta. Člani upravnega odbora so na rednem sestanku pred konferenco dokončno potrdili kandidaturu Slovenije za novo gostiteljico sekretariata. Fotografije 3-5 zgovorno pričajo o primopredaji dolžnosti pred zborom članov na zaključni ceremoniji.



Predstavitve Slovenije kot nove gostiteljice ICTM

Dejstvo, da bo center združenja prvič od ustanovitve leta 1947 zunaj »velikih držav«, v katerih je angleščina dominanten jezik (Velika Britanija, Kanada, ZDA, Avstralija) je hkrati priznanje in izziv, zato ob tej priložnosti izrekam pristrčno zahvalo vsem tistim, ki so omogočili, da tako spodbuden projekt postane slovenska realnost. Ob prevzemu dolžnosti od dotedanega generalnega sekretarja združenja prof. Stephena Wilda (Avstralska nacionalna univerza) na občnem zboru združenja v kanadskem St. John'su julija 2011 sem s hvaležnostjo predstavil podporo Oddelka za muzikologijo (predstojnik prof. Leon Stefanija), Filozofske fakultete (prodekan prof. Andrej Černe), Univerze v Ljubljani (rektor prof. Radovan Stanislav Pejovnik) in soproge predsednika Republike Slovenije gospe Barbare Miklič Türk. Udeleženci so si lahko ogledali njihove izjave, posnete z video kamero in se dokončno prepričali, da bo združenje

v naslednjih letih doma v akademsko aktivnem, učinkovitem in etnomuzikologiji prijaznem okolju. Skupaj z izvršilnim asistentom Carlosom Yoderjem si bova močno prizadevala, da upravičiva zaupanje in preseževa pričakovanja.

Iz Slovenije smo na to, za nas zgodovinsko svetovno konferenco potovali žal samo trije posamezniki. Kaj o njej menita preostala dva?

Dr. LASANTHI MANARANJANIE KALINGA DONA:

Menim, da gre za izjemen dogodek za Slovenijo in Slovence, primerljiv z doseženo zlato kolajno na kateremkoli svetovnem prizorišču. Pot do takega zaupanja je tlakovana z leti dokazovanja v znanstveni areni. Največ bo pridobilo slovensko akademsko okolje, v katerega bo v prihodnje prihajalo še več spodbud, svežih idej, gostujočih predavateljev in glasbenikov. Nosilcem novih dolžnosti želim, da bi bili deležni razumevanja in podpore v domačem okolju.



Udeleženci svetovne konference po predstavitvi Slovenije



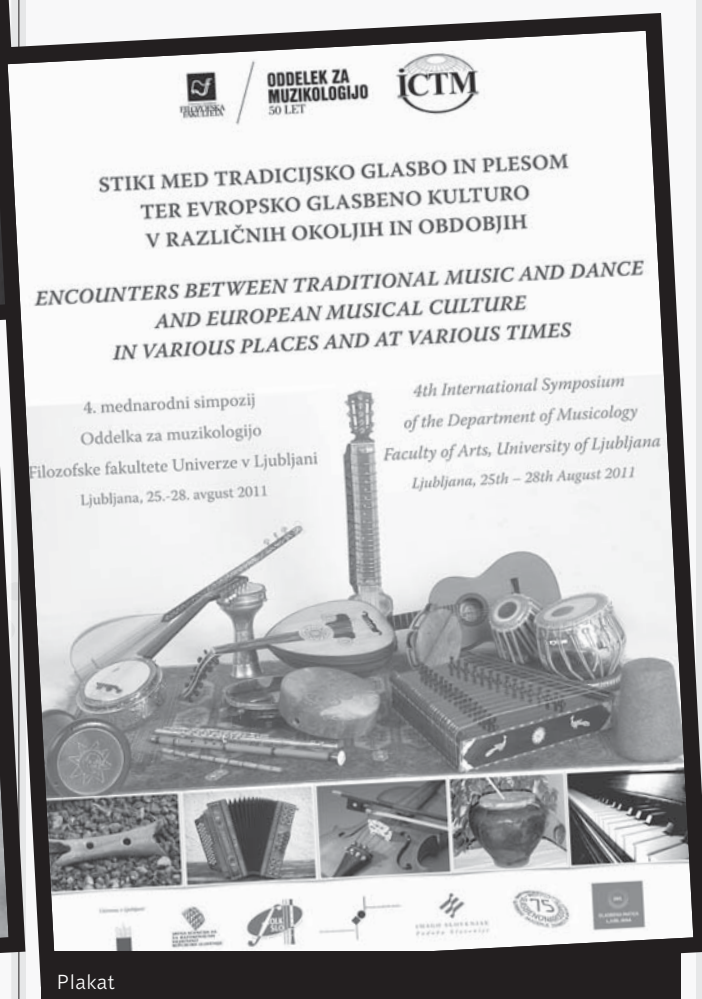
Avstralsko in slovensko vodstvo

Na simpoziju sem uživala v zelo številnih in raznovrstnih prispevkih. Posebno pozornost so, glede na moje lastne znanstvene in izvajalske interese, pritegnili referati o akustični ekologiji, o spremembah obrednih tradicij, o hibridnosti, o glasbi v odnosu do ustvarjanja in reševanja konfliktov ter o medkulturnih perspektivah pevskega izražanja.

CARLOS YODER:

41. svetovna konferenca Mednarodnega združenja za tradicijsko glasbo v St. John'su je bila moja prva tovrstna izkušnja v življenju in je name naredila močan vtis. V Kanado sem potoval kot bodoči izvršilni asistent združenja, torej popolnoma poslovno, a so neposredni stiki z etnomuzikologi z vsega sveta prispevali k temu, da sem se tudi sicer počutil izredno dobro. V profesionalnem smislu sem bil navdušen nad raznovrstnostjo in kakovostjo predstavljenih raziskav zbranih etnomuzikologov in etnokoreologov. Navdušil me je prijazen sprejem s strani znanstvenikov, glasbenikov, tamkajšnjih organizatorjev in predvsem seniorjev v vrstah združenja.

Verjamem, da me je doletela najboljša služba na svetu! Služba, pri kateri so se končno na kreativen način začeli prepletati moji zelo raznovrstni in doslej navidezno nezdružljivi interesi



Plakat

do kulture, jezikov, glasbe in računalništva in skupaj postali en velik plus. Naravnost čudovita izkušnja!

4. mednarodni simpozij Oddelka za muzikologijo FF UL, Ljubljana, 25. - 28. 8. 2011

Mednarodni simpoziji niso le priložnost za nujno potrebna srečanja znanstvenikov iz različnih okolij ter za predstavitev lastnih in spoznavanje dosežkov kolegov, temveč tudi za učinkovito povezovanje posameznikov in ustanov iz domačih logov, ki s skupnimi močmi poskrbijo za uspešno organizacijsko izpeljavo dogodka. Tokrat so partnerji Oddelka za muzikologijo bili: Kulturno in etnomuzikološko društvo Folk Slovenija, ki med ostalim deluje tudi kot podružnica ICTM pri nas, Ustanova Imago Sloveniae, ki je del simpozijevih dejavnosti umestila v projekt *Noči v stari Ljubljani*, Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU, Glasbena matica Ljubljana in Slovensko muzikološko društvo.

Programska knjižica simpozija z naslovom *Stiki med tradicijsko glasbo in plesom ter evropsko glasbeno kulturo v različnih okolišjih in obdobjih* omenja nastope čez štirideset znanstvenikov iz dvajsetih držav (Albanija, Avstrija, Azerbajdžan, Egipt, Francija, Hrvaška, Irska, Italija, Kitajska, Republika Koreja, Madžarska, Malezija, Nemčija, Nizozemska, Srbija, Španija, Šrilanka, Švedska, Vietnam, ZDA). Med njimi so prispevke predstavili nekdanji predsednik in šest članov Upravnega odbora, devet uradnih predstavnikov ICTM v matičnih državah ter pet vodij študijskih skupin. Simpozij je ponudil tudi priložnost za predstavitev dosežkov slovenskih znanstvenikov in ti so jo dobro izkoristili. Prispevki so bili razdeljeni v naslednje celote: Izbrane teme, Tradicijska glasba v umetniški glasbi, Tradicijski ples danes, Hibridnosti, Posnetki, Percepcije in recepcije, Glasbene in plesne zvrsti, Tango, Vzgoja in izobraževanje, Prosesi, Glasbila, Lekcije preteklosti in Nesnovna kulturna dediščina/prenašanje. Celoten program simpozija je dostopen na naslovu

<http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/muzikologija/Documents/Simpozij%202011%20program.pdf>.

Tradicijska glasba je bila v ospredju raziskav predstavnikov obeh predhodnic sodobne etnomuzikologije: glasbenega narodopisja in primerjalne muzikologije. Glasbeni narodopisci so se praviloma osredotočali na ljudsko glasbo podeželskega prebivalstva v lastnem nacionalnem okolju, primerjalni muzikologi pa na glasbe zunaj Evrope, in sicer t. i. primitivnih ljudstev in t. i. visokih kultur Orienta. Sodobni etnomuzikologi v svojih raziskavah na glasbo in ples gledajo kot na vsečloveške fenomene, med katere sodijo tudi tradicijske oblike njihovega manifestiranja kot tudi evropska glasbena kultura v vsej svoji različnosti glede na časovne in prostorske koordinate. Zato je tema simpozija pritegnila pozornost ne le etnomuzikologov in etnokoreologov, temveč tudi muzikologov in predstavnikov drugih strok znotraj humanistike in družbenih ved, ne glede na prostorske in časovne fokuse njihovih raziskav, ki glasbo in ples povezujejo z zapuščinama kolonializma in nacionalnih gibanj ter s koncepti, kot so identiteta, hibridnost, moč, konflikt, globalizacija in drugi.

Znanstveni del ljubljanskega srečanja so uspešno dopolnjevali skrbno načrtovani koncerti. Ti odražajo etnomuzikološko miselnost in jih zato v navdih glasbenim pedagogom še posebej izpostavljam:

Koncert št. 1 „BOMO ENO PO DOMAČE“: VEČER SLOVENSKE TRADICIJSKE GLASBE S KULTURNIM IN ETNOMUZIKOLOŠKIM DRUŠTVOM FOLK SLOVENIJA

V sklopu ciklusa koncertnih nastopov z imenom “Bomo eno po domače”, ki jih že leta organizira Glasbena matica Ljubljana, se je tokrat predstavilo Kulturno in etnomuzikološko društvo Folk Slovenija s posebnimi gosti - Ljudskimi pevci iz Luč. Koncert smo posvetili več obletnicam: 20. samostojne Slovenije, 15. Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija in 10. vokalno-instrumentalne zasedbe Vruja iz Kopra. Koncept koncerta je navdihnila etnomuzikološka misel Valensa Voduška (1912-1989) o razvojnih potezah ljudske glasbe, zato smo sledili repertoarju, ki je peljal od obreda do zabave, od malotonskih melodij do tistih v duru ter od enoglasnega do šestglasnega tradicijskega petja. Med predstavljenimi glasbili so bili pojoča žaga, deska, mih, violina, mandola, kitara, harmonika in mali bas. Nastopili so tudi predstavniki manjšinskih skupnosti v Sloveniji. Na koncu je bil predstavljen koncept *slovenske plesne hiše*, ki sodi med najbolj razpoznavne projekte KED Folk Slovenija. Nastopili so:

Ljuba Jenče – glas (Cerknica)



Simpozij v Ljubljani

Tomaž Podobnikar – pojoča žaga (Ljubljana)
 La Porporella – moška vokalna skupina (Koper)
 Lasanthi Manaranjanie Kalinga Dona – glas (Colombo, Ljubljana)
 Katicice – ženska vokalna skupina (Ljubljana)
 Ljudski pevci iz Luč – moška vokalna skupina (Luče)
 Vruja – vokalno-instrumentalna zasedba (Koper)

Pouk glasbenim pedagogom: prizadevajte si za navzočnost slovenske tradicijske glasbe ne kot muzejskega eksponata temveč v vsakdanjem življenju. Kulturno in etnomuzikološko društvo Folk Slovenija vam pri tem lahko pomaga.



Koncert št. 1 (Vruja)

Koncert št. 2 TRAN QUANG HAI IN PRIJATELJI

Udeleženec simpozija in član Upravnega odbora ICTM dr. Tran Quang Hai (Vietnam, Francija) je vodilna svetovna avtoriteta za področje alikvotnega petja in hkrati vrhunski demonstrator različnih vokalnih tehnik, ki sodijo v to domeno. Ljubljanskemu občinstvu se je predstavil tudi kot virtuozni instrumentalist – z drumlico, žlicama in celo s kreditno kartico. Za to priložnost smo mu priskrbeli nekatere odlične glasbenike iz slovenskega prostora, s katerimi se je dejansko prvič srečal na odru. Nepozaben večer improvizirane glasbe so torej skupaj izvedli: Tran Quang Hai ter Janez Dovč (harmonika), Boštjan Gombač (pihala), Goran Krmec (tuba) in Carlos Yoder (tabla).

Tran Quang Hai se nam je po odhodu iz Slovenije zahvalil z naslednjimi besedami: »Vesel sem bil, da je naš koncert postregel z improvizacijo. Čeprav etnomuzikologi nasploh nasprotujemo mnenju, da je glasba univerzalni jezik, smo tokrat sugerirali prav nasprotno: pet glasbenikov se je srečalo na odru in glasbeno komuniciralo brez kakršne koli priprave. Zvočni učinek

pa je bil še kako zapeljiv, sodeč po reakcijah občinstva. Hvala za to čudovito izkušnjo, v kateri je bilo elementov vietnamske, slovenske in še marsikatero druge glasbe in ki je pokazala brezmejnost tega, čemur rečemo glasba!«

Pouk glasbenim pedagogom: improvizacija je zelo pomemben dejavnik tako v glasbi kot tudi v vsakdanjem življenju. Je pa žal prepogosto spregledana v kontekstu vzgoje in izobraževanja. Spodbujajte kreativno izražanje skozi improvizacijo!



Koncert št. 2 (iz leve Carlos Yoder, Goran Krmec, Tran Quang Hai, Janez Dovč, Boštjan Gombač)

Koncert št. 3 DRUGAČNA SLOVENIJA

Živimo v času in prostoru svobodnega pretoka ljudi, idej in dobrin, med katere sodi tudi glasba. Veliko Slovencev se je odločilo za življenje na drugih koncih sveta in veliko ljudi od drugod je prav v Sloveniji odkrilo svojo novo domovino. Med njimi so tudi glasbeniki, ki so s seboj prinesli izredno raznovrstne glasbene zvrsti in značilnosti, veščine in tehnike izvajanja, viže ter glasbila. Koncert, ki smo ga poimenovali Drugačna Slovenija, predstavlja le pet izbranih primerov tovrstne obogatitve slovenskega glasbenega prizorišča.

Vokalni kvartet Pella izvaja tako makedonski kot tudi slovenski tradicijski repertoar, ki ga na prepoznaven avtorski način oblikuje Ljuben Dimkaroski. Ta je na nastopu predstavil tudi piščal iz Divjih bab, morebitno najstarejše glasbilo na svetu, ki ga je poimenoval tidldibab.

Dr. Nagisa Moritoki Škof je japonologinja, ki predava na Oddelku za azijske in afriške študije Filozofske fakultete v Ljubljani. Na koncertu se je predstavila kot pevka ter instrumentalistka na tradicijskih japonskih glasbilih, kot sta koto in shamisen ter okinavski sanshin.

Mag. Vesna Bajić Stojiljković predava na Akademiji za ples v Ljubljani in vodi Akademsko kulturno-umetniško društvo Kolo v Kopru. Skupaj s soprogom, harmonikašem Sašom Stojiljkovičem, in prijateljicami je predstavila primere vokalne in instrumentalne glasbe Srbije in Bosne in Hercegovine ter Bolgarije.

Diego Barrios Ross je v Slovenijo, kjer se je že uveljavil kot pevec in pevski pedagog, v 90-ih prinesel pridih Latinske Amerike. Z dvema slovenskima kitaristoma je predstavil repertoar iz rojstne Venezuele.

Šrilančanka z muzikološkim doktoratom Univerze v Ljubljani Lasanthi Manaranjanie Kalinga Dona in vsestranski Argentinec Carlos Yoder sta skupaj predstavila klasično glasbeno tradicijo tretje dežele – Indije.

Pouk glasbenim pedagogom: Morda tudi v vašem neposrednem življenjskem okolju obstajajo glasbeniki, ki so prišli od drugod in s seboj prinesli kakšno drugo in drugačno glasbo. Bodite most med temi glasbeniki in učenci!



Koncert št. 3 (Diego Barrios Ross)

Koncert št. 4 TRIO ALWAN

Udeleženec simpozija, dr. Mohamed Askari, ki je predaval o poučevanju arabske glasbe v Nemčiji, se je predstavil tudi kot vsestranski glasbenik in vodja mednarodne tričlanske zasedbe v sestavi:

- Mohamed Askari - ney, darabuka, riqq (Egipt)
- Andrea Mozzato – oud (Italija)
- Thomas Kornmaier – kontrabas (Nemčija)

Ney je podolžna bambusova flavta, sestavljena iz devetih segmentov trsa, darabuka je boben vazaste oblike z eno opno,



Koncert št. 4 (Trio Alwan)

riqq je tamburin z opno ter dvojno vrsto metalnih ploščic znotraj lesenega okvirja, oud pa je lutnja, "kraljica arabskih glasbil".

Pouk glasbenim pedagogom: glasbo je možno primerjati z jeziki. Pri učenju obeh so pomembni odprtost, vztrajnost ter temeljitost in pri obeh velja: Več jih (jezikov/glasb) znaš – več veljaš!

Kulturno in etnomuzikološko društvo Folk Slovenija je samostojno, prostovoljno in nepridobitno združenje, ki smo ga leta 1996 v Piranu ustanovili poustvarjalci in raziskovalci ljudske glasbe na Slovenskem. Začetnemu imenu Kulturno društvo Folk Slovenija smo leta 2010 dodali etnomuzikološko komponento in tako hkrati z razširjanjem in poglobljanjem pristopov dobili etnomuzikološko stanovsko združenje na Slovenskem. Društvo povezuje več kot sedemdeset raziskovalcev, izvajalcev in pedagogov ter skrbi za njihovo kvalitativno in kvantitativno rast, promovira uporabo ljudskih in etnomuzikoloških virov, se zavzema za zbiranje in objavo knjižnih, zvočnih in avdiovizualnih gradiv ter dejavno sodeluje s sorodnimi društvi in ustanovami na Slovenskem in drugje po svetu. Svoje poslanstvo realizira na več načinov. Prireja tematske koncerte, na katerih praviloma sodelujejo tudi gostujoči izvajalci, delavnice (pevska, godčevska, plesna), posamična predavanja, okrogle mize, cikluse predavanj in simpozije. Znanja, izkušnje in večine posameznih članov so skozi omenjene oblike dejavnosti prispevale k povezovanju teoretičnih in praktičnih izhodišč v učinkovito in razpoznavno podobo društva, ki ga zaznamuje odgovoren in hkrati sproščen odnos do ljudske glasbene dediščine.

Društvo si od samega začetka delovanja prizadeva za realizacijo projektov v različnih kontekstih in v različnih delih Slovenije.



KED Folk Slovenija - spletna stran

Tako si je zagotovilo prepoznavnost v celotnem slovenskem kulturnem prostoru in ustrezno odmevnost v medijih in v strokovni javnosti. Povezuje kvalitetne predstavnike različnih generacij in si skozi kreativne projekte prizadeva biti zgled dobre

prakse. Med najbolj odmevne projekte v preteklih treh letih lahko štejemo koncerta *Ljubljanca, Ljubljanca, oh kaj se godi* (2009) ter *Generacijska in medkulturna zблиževanja* (2010), prireditev *Zajuckaj in zapoj*, pri kateri organizacijsko pomagamo GNI ZRC SAZU ter ciklus delavnic *Vstop v slovensko plesno hišo*, ki ob živi glasbi in ob pomoči plesnih vaditeljev raznovrstnim publikam omogoča neposredno prakticiranje ljudskih plesov. Bili smo zraven pri diskografskem projektu *Sozvočja Slovenije*, s katerim je založba Celinka temeljito dokumentirala obstoječe stanje slovenske ljudske glasbe na prehodu med letoma 2010 in 2011. V letu 2011 je društvo pripravilo slovenski večer v sklopu *Mednarodne smotre folklorja v Zagrebu* (21. 7.), letni koncert v sklopu *Mednarodnega folklornega festivala v Beltincih* (30. 7.) ter že omenjeni nastop v sklopu mednarodnega etnomuzikološkega simpozija *Stiki med tradicijsko glasbo in plesom in evropsko glasbeno kulturo v različnih okoljih in obdobjih* v Ljubljani (26.08.). Kulturno in etnomuzikološko društvo Folk Slovenija opravlja vlogo slovenskega nacionalnega odbora pri vodilnem svetovnem združenju etnomuzikologov, Mednarodnem združenju za tradicijsko glasbo (ICTM). Veseli bomo novih članov - več podatkov je na naslovu www.folkslovenija.org.